

Teksta satura un valodas līdzekļu analīze

Izlasi tekstu lapā 1. tekstu (Viestura Vecgrāvja eseju „Humānisma sargātājs”) un veic 1.–7. uzdevumu!

 – tiek vērtēta pareizrakstība.

Ja tabulas tukšajā ailē atbildē tiek veidots teikums, tad jāievēro teikuma veidošanas pareizrakstības normas.

 1. uzdevums (4 punkti).

Formulē tekstā ietverto galveno domu par tabulā dotajiem tematiem: 1) par būtiskāko motīvu J. Poruka dailradē, 2) par jaunā laikmeta galveno radītājspēku, 3) par J. Poruka humānismu!

1.1. Par būtiskāko motīvu J. Poruka dailradē (2. rindkopa)	
1.2. Par jaunā laikmeta galveno radītājspēku (4. rindkopa)	
1.3. Par J. Poruka humānismu (8. rindkopa)	

 2. uzdevums (9 punkti).

Teksta autors raksturo 3 laikmetus no ētikas viedokļa, saistot tos ar J. Poruka dailradi un uzskatiem. Pēc teksta izlasīšanas formulē, kuras vispārcilvēciskās ētiskās vērtības vai to trūkums raksturīgs norādītajā laikmetā! Katru atbildi veido vienā saliktā teikumā!

19. gadsimts	
Pārejas laiks no 19. uz 20. gadsimtu	
Mūsdienas	

3. uzdevums (2 punkti).

Aizpildi tabulu! Izraksti no piedāvātā teksta fragmenta tos valodas līdzekļu piemērus, kuri norāda uz J. Poruka mākslinieciskās programmas kategoriskumu!

„J. Poruka lielais daiļrades motīvs un mākslinieka programma būtībā ir vienkārša un humānistiska šī vārda viscildenākajā nozīmē – ieskatieties empātiskāk cilvēku ciešanās un sāpēs, esiet saprotošāki, nepazemojiet viņus pat tad, ja viņus nesaprotat!”

Morfoloģiskie valodas līdzekļi	Valodas līdzekļu piemēri
Pavēles izteiksme	• • •
Pārākā pakāpe	• •

4. uzdevums (4 punkti).

4.1. Kura no vārdnīcā piedāvātajām vārda „traģisks” nozīmēm sasaucas ar jēdziena „traģika” raksturojumu šajā citātā?

Atzīmē ar !

4.2. Pamato atbildi saliktā teikumā!

„Traģika ir un paliek vadošais motīvs cilvēka dzīvē [..]. Uz traģikas pamatojas visi augstākie centieni, visas cīņas [..], dzīve un viņš [cilvēks] pats nesaskan ar viņa centieniem un ideāliem. [..] Dzīves kaites, meli, ienaidi, skaudība nav mazinājušās, bet kļuvušas pat vēl asākas.”

- Traģisks – 1. Saistīts ar traģēdiju (drāmas žanru), tai raksturīgs.
2. Estētikas kategorija, kurā ietvertas neatrisināmas pretrunas starp nepieciešamību un neiespējamību to realizēt un šo pretrunu izraisītie cilvēku smagie pārdzīvojumi, ciešanas, arī bojāeja.
3. Saistīts ar smagiem, postošiem notikumiem dzīvē, apstākļiem, arī lielām nelaimēm, tiem raksturīgs.

Pamatojums

5. uzdevums (3 punkti).

Kāds ir daudzskaitļa pirmās personas vietniekvārda un darbības vārda formas lietošanas nolūks teksta pēdējā teikumā?

5.1. Izraksti: 1) daudzskaitļa 1. personas vietniekvārdu; 2) darbības vārdu daudzskaitļa 1. personā!	1) 2)
5.2. Pabeidz piedāvāto teikumu!	Daudzskaitļa pirmās personas vietniekvārds un darbības vārda daudzskaitļa 1. personas forma teksta pēdējā rindkopā lietota, lai

6. uzdevums (6 punkti).

6.1. Izraksti no tekstā izmantotā J. Poruka citāta trīs dažādi saistītu vienlīdzīgu teikuma locekļu grupas!

6.2. Pamato, kāpēc tiek lietota tāda vienlīdzīgu teikuma locekļu daudzveidība minētajā citātā!

Raksti pamatojumu vienā saliktā pakārtotā teikumā!

„Tā ir novitāte J. Poruka darbos, ko 1901. gadā viņš vispārinot atzīst: „Traģika ir un paliek vadošais motīvs cilvēka dzīvē [...]. Uz traģiskas pamatojas visi augstākie centieni, visas cīņas [...], dzīve un viņš [cilvēks] pats nesaskan ar viņa centieniem un ideāliem. [...] Dzīves kaites, meli, ienaidis, skaudība nav mazinājušās, bet kļuvušas pat vēl asākas.””

6.1. Vienlīdzīgu teikuma locekļu grupu piemēri	• • •
6.2. Pamatojums	

7. uzdevums (6 punkti).

7.1. Izraksti tabulā no 2. un 3. rindkopas četrus dažādus vārdus, kuri veidoti no vārda „cilvēks”!

Vārdšķira	Salikteņi	Ar piedēkli atvasināti vienas saknes vārdi
Lietvārds	•	•
Īpašības vārds	•	•

7.2. Kā izrakstīto vārdu lietošana tekstā saistīta ar virsrakstā ietverto teksta ideju?